

Fördjupad artinventering av groddjur för Albyberg etapp 2, Haninge kommun

2024-09-30

Titel: Fördjupad artinventering av groddjur för Albyberg etapp 2, Haninge kommun	
Dokumentdatum: 2024-09-30	Projektnummer: 0128591
Beställare: Haninge kommun	Författare: Frida Sjöborg
Uppdragsledare beställare: Evelina Öberg, Sanna Uimonen Robertson	Kvalitetsgranskare: Annelie Thor
Konsult: AFRY	Bilder i rapporten: Frida Sjöborg, AFRY där inget annat anges
Uppdragsledare konsult: Martina Pereira Norrman	
För bakgrundskartor i denna rapport gäller ESRI (2024) och Lantmäteriet (2024)	

Innehåll

1	Sammanfattning	4
2	Inledning	5
2.1	Bakgrund och syfte	5
2.2	Inventeringsområde	5
2.3	Svenska groddjur	7
2.4	Lagskydd	7
3	Metodik	8
3.1	Landskapsanalys	8
3.2	Fältinventering	8
3.3	Leverans	9
4	Utförande	9
4.1	Osäkerhetsfaktorer	10
5	Resultat	10
5.1	Landskapsanalys	10
5.2	Fältinventering	12
5.2.1	Reproduktionslokal 1	14
5.2.2	Reproduktionslokal 2	15
5.2.3	Reproduktionslokal 3	17
5.2.4	Reproduktionslokal 4	18
5.2.5	Reproduktionslokal 5	19
5.2.6	Reproduktionslokal 6 och 7	21
5.2.7	Reproduktionslokal 8	22
5.2.8	Reproduktionslokal 9	23
5.3	Vilo- och övervintringslokaler	24
6	Slutsats	24
7	Referenser	27

1 Sammanfattning

På uppdrag av Haninge kommun har AFRY utfört fördjupade artinventeringar av fåglar, grod- och kräldjur. Syftet med denna inventering har varit att ta reda på förekomst av groddjur i inventeringsområdet för Albyberg etapp 2.

Sammantaget visade sig finnas nio reproduktionslokaler inom inventeringsområdet koncentrerat i två delområden, ett i den norra delen av inventeringsområdet och ett i den sydöstra delen. Större vattensalamander, mindre vattensalamander, åkergroda, vanlig groda och vanlig padda identifierades vid fältinventeringen.

2 Inledning

2.1 Bakgrund och syfte

På uppdrag av Haninge kommun har AFRY genomfört fördjupade artinventeringar i fält. Studien efterfrågades då Haninge kommun planerar en detaljplan för bebyggelse inom projektområdet.

Inventeringen har genomförts vid upprepade tillfällen enligt standardiserade metoder för inventering av groddjur under 2024. Syftet med groddjursinventeringen var att undersöka artförekomst samt utreda om vattenmiljöer i området används som reproduktionsslokaler med tillhörande potentiella viloplats. Detta arbete genomfördes genom en fältinventering.

2.2 Inventeringsområde

Det inventerade området, från och med nu kallat inventeringsområdet, ligger i Haninge kommun på Södertörn söder om Stockholm, figur 1. Området avgränsas i väster av väg 73, i norr av Albyberg etapp 1, i öster av Dalarövägen och i söder av det bebyggda området kring Alby. Inventeringsområdet är cirka 124 hektar.

Teckenförklaring

 Inventeringsområde

© Copyright

2024-09-03

Figur 1. Översiktskarta över inventeringsområdet.

2.3 Svenska groddjur

De fem vanligaste groddjuren i Sverige är vanlig groda (*Rana temporaria*), åkergroda (*Rana arvalis*), vanlig padda (*Bufo bufo*), mindre vattensalamander (*Lissotriton vulgaris*) samt större vattensalamander (*Triturus cristatus*).

Det finns fler arter av groddjur i Stockholms län men dessa fem arter är de som främst har identifierats tidigare inom Haninge kommun. Samtliga groddjursarter som geografiskt skulle kunna finnas i området eftersöktes vid fältinventeringen.

Vanlig groda – Förekommer i princip i hela landet och är väl anpassad till olika land- och vattenmiljöer. Vanlig groda är mycket sällsynt från östra Blekinge till en bit norr om Kalmar. En fördel är om habitatet är ett fiskfritt vatten. Leken sker i vattensamlingar av varierande storlek mellan april och maj. Utvecklingsstadiet för den vanliga grodan från ägg till smågrodor är mellan mars och augusti.

Åkergroda – Förekommer i hela landet förutom fjällkedjan och är väl anpassad till olika miljöer. Mellan mars och juni leker åkergrodan i stillastående, ej för sura, vattensamlingar. Utvecklingsstadiet från ägg till smågrodor är mellan mars och augusti.

Vanlig padda – Förekommer i hela landet förutom allra högst upp i fjällkedjan. Vanlig padda klarar sig i olika miljöer och kan dessutom leva i vattendrag med fisk. I april och maj leker vanlig padda i stillastående vatten. Utvecklingsstadiet från ägg till småpaddor är mellan april och augusti.

Mindre vattensalamander – Förekommer utspritt i Sverige men är någorlunda vanlig från Skåne till Västerbotten och södra Lappland. Lektiden inträffar runt april och maj i både tillfälliga och permanenta vattensamlingar. Då larverna tar 2–3 månader på sig att utvecklas är vattensamlingarna ofta permanenta mellan april och september.

Större vattensalamander – Förekommer utspritt i Sverige, från Skåne till Ångermanland men är vanlig längre norrut. Större vattensalamander förekommer i öppna kulturpräglade marker och är i behov av vattensamlingar med mycket död ved. Vattnen bör vara fiskfria med vattenvegetation. Samtidigt kan arten överleva i relativt sura vegetationslösa tjärnar. Lektiden är från april till maj i permanenta vattensamlingar och utvecklingsstadiet för den större vattensalamandern från ägg till larver är mellan april och september.

2.4 Lagskydd

Alla groddjur i Sverige är fridlysta enligt artskyddsförordningen (SFS 2007:845) 6 § och 4 a § vilket bland annat betyder att det är förbjudet att döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in exemplar av den fridlysta arten. Det är även förbjudet att ta bort eller skada ägg, ägg, larver eller bon. Detta förbud gäller samtliga levnadsstadier hos groddjuren.

Åkergroda och större vattensalamander finns dessutom upptagna i art- och habitatdirektivets bilaga 4 och omfattas då av strikt skydd enligt 4a § i artskyddsförordningen. Detta innebär att det även är förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser.

3 Metodik

3.1 Landskapsanalys

Som underlag för arbetet genomförs en landskapsanalys. Underlag hämtas från hämtats från kartunderlag såsom Nationella marktäckedata, markfuktighetskartan, Artportalen, flygbilder samt tidigare utförd naturvärdesinventering av AFRY. Målet är att hitta potentiella områden, livsmiljöer, reproduktionslokaler samt övervintringslokaler inom inventeringsområdet med en adderad buffert på cirka 100 meter som kan besökas i fält. Bufferten läggs på för att inte missa något viktigt område för groddjur som kan komma att påverkas nära inventeringsområdet.

Områden som påvisar småvatten, strandzon, diken, sumpskog eller våtmarksområden identifieras som potentiella reproduktionslokaler. Vissa grodor, som åkergrodan och vanlig groda, övervintrar på bottnar av sjöar och rinnande vatten. Övervintring under vattnet blir vanligare ju längre norrut man går i artens utbredning (Andrén, 2024).

3.2 Fältinventering

Fältinventering skedde dagtid, i skymning och på natten. Som metodik användes visuell och audiell inventering med stöd av *Manual för uppföljning i skyddade områden – skyddsvärda däggdjur, samt grod- och kräldjur*. Detta innebär inventering av spelande hanar och äggklumpar. Alla arter som kunde observeras i samband med besöken noterades oavsett livsstadium. Inventering skedde också med stöd av *Naturvårdsverkets metodik för Inventering och övervakning av större vattensalamander (Triturus cristatus)*. Metodiken går ut på att vattnen besöks i skymning och under nattid under regnfria nätter och metodiskt söks igenom med hjälp av stark pannlampa.

Då vissa av dammarna har ordentligt med vattenväxter figur 2, både på vattenytan och i strandzonen ansöktes det om dispens att använda sig av håvning med Z-svep.

Environmental DNA, E-DNA eller på svenska miljö-DNA, är de rester organismer lämnar efter sig i en miljö; hud, sporer, saliv, avföring och blod. Vid provtagning av avföring eller vatten kan man använda sig av DNA-barcoding för att läsa av vilka organismer som vistas i miljön. E-DNA är en provtagningsmetod som i minsta möjliga mån inkräktar på naturen och dess individer. Till exempel kan ett vattenprov tas i stället för provfiske. E-DNA är en god metod utanför inventeringssäsong, lämplig vid en förstudie eller för arter som är mycket svåra att inventera. E-DNA kan komma att tas som ett komplement för artbestämning om det är möjligt.

Figur 2. Växtligheten i några av vattenmiljöerna.

3.3 Leverans

Vid leverans av rapporten tillhandahålls även shp-filer för identifierade arter och reproduktionslokaler. Vidare levereras koordinatsatta fynd till Artdatabanken.

4 Utförande

Fältinventeringarna utfördes av biologerna Frida Sjöborg, Eduardo Ottimofiore och Oskar Persson.

Groddjursinventeringen genomfördes vid två tillfällen, 17–19 april med ett återbesök den 14–15 maj 2024. I april vandrades inventeringsområdet igenom och de områden som pekats ut i landskapsanalysen samt naturvärdesinventeringen besöktes. Samtliga vatten som ansågs lämpliga som reproduktionslokaler besöktes under dagtid. Områden som saknade vatten vid besöket eller på andra sätt inte passade som reproduktionslokaler avskrevs.

Vid besöken under dagtid, både i april och maj, dokumenterades vattenmiljöernas potential som reproduktionslokaler och eventuella arter som hördes eller sågs dokumenterades, oavsett livsstadium. Vattenmiljöerna inventerades under skymning och natt under både april och maj.

Veckan innan fältinventeringen hade det snöat i Albyberg. Den 17–19 april var det soligt och vindstilla, men medeltemperaturen låg på ca 12 grader samtliga dagar och vattnets temperatur nådde inte upp till 10 grader. På natten uppmättes temperaturen i april till ca 6–8 grader med uppehåll. I maj

var vädret soligt och ca 16 grader samtliga dagar och på natten var det uppehåll. I maj var vattentemperaturen över 10 grader.

4.1 Osäkerhetsfaktorer

Vattennivåer i dammar och andra vattenmiljöer kan förändras från år till år vilket medför att de ibland är lämpade för groddjur och ibland inte. Därför kan vatten innehålla ägg och yngel vissa år och andra år gör de det inte. För arter som omfattas av skydd enligt 4 a § i artskyddsförordningen, exempelvis större vattensalamander, räcker det att området används regelbundet men inte nödvändigtvis varje år.

Under våren 2024 uppmättes låga temperaturer och en vecka före aprilbesöket hade det snöat. För att säkerställa att leken hade börjat besöktes dammen vid Skutans gård, där observationer från Artportalen visat att det fanns flera groddjursarter. Det visade sig att det fanns ägg i dammen vilket kunde bekräfta att leken var i gång.

Det kan vara svårt att identifiera mycket unga yngel från både vanlig groda och åkergroda. Vid osäkerhet klassificeras observationen som yngel av brungroda. På samma sätt kan det vara utmanande att skilja på ägg från vanlig groda och åkergroda (Andrén, 2024). Vid tveksamheter benämns äggen som ägg från brungroda.

E-dna kunde inte användas då samtliga dammar och vattenmiljöer har in och utlopp med vattendrag och bäckar utanför inventeringsområdet. Att ta e-DNA i vattenmiljöerna hade svarat på vilka arter som finns i vattensystemet och det hade varit svårt att dra slutsatsen om individerna kunde återfinnas i respektive damm.

5 Resultat

5.1 Landskapsanalys

Ur ett landskapsperspektiv finns det flertalet områden inom inventeringsområdet som skulle passa som groddjurshabitat, både gällande viloplatser och reproduktionslokaler. Naturen bestod av varierade naturtyper och det fanns våtmarkskomplex, små vattenmiljöer, dammar och skogsområden vilka samtliga bidrar med olika typer av miljöer för groddjur.

Naturvärdesinventeringen skedde i augusti 2023 (AFRY 2023) och det är inte en månad då salamandrar eller groddjur inte utför lek, således är de svårare att finna. Trots detta kunde det noteras flera groddjur inom inventeringsområdet, vanlig padda samt brunrodor och flera objekt pekades ut som potentiella reproduktionslokaler för groddjur. En groddjursinventering rekommenderades i projektet.

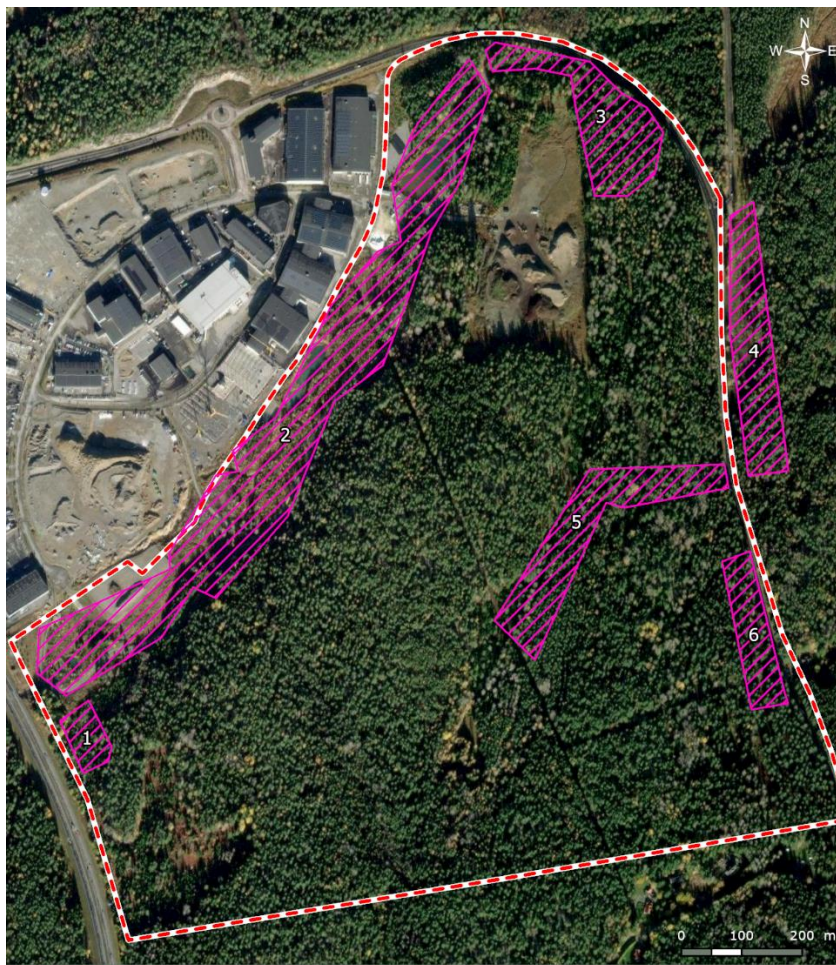
Från Artportalen har det rapporterats in ägg från brungroda inom inventeringsområdet. Norr om inventeringsområdet, cirka 300–600 meter, har det rapporterats in åkergroda och vanlig padda. Vid dammen i anslutning

till Skutans gård, cirka 500 meter från inventeringsområdet, är större vattensalamander, mindre vattensalamander, åkergroda, vanlig groda samt vanlig padda inrapporterade, både vid parningssäsong och övriga tidpunkter på året. Från dammen vid Skutans gårds rinner ett vattendrag in i inventeringsområdet. Slutsatsen är att groddjur kan röra sig i landskapet samt att flera utpekade lokaler potentiellt skulle kunna vara levnadsområden.

Med hjälp av landskapsanalysen pekades sex områden ut som potentiella reproduktionslokaler för groddjur, område 1–6, figur 3.

Efter besök i fält bedömdes inte område 1, 3 och 5 vara lämpliga reproduktionslokaler. De saknades fynd i samband med fältinventeringen och områdena hade inte heller habitatkvaliteter som passar som leklokaler för grodor. Område 1 var väldigt beskuggat och sinande, område 3 var en relativt bred och snabbbrinnande bäck och område 5 var sinande till uttorkat vid de två besöken. Område 4 låg utanför inventeringsområdet och inventerades inte i fält under 2024. Området var en del av inventeringsområdet vid naturvärdesinventeringen 2023. Då påträffades en mängd årsungar av grodor och paddor och arbete som sker inom etapp 2 bör ske så att dessa arter inte påverkas negativt.

Område 2 och 6 inventerades i fält under våren 2024.

Teckenförklaring

- Inventeringsområde
- Potentiella reproduktionslokaler

© Copyright

2024-09-03

 AFRY

Figur 3. Potentiella reproduktionslokaler från landskapsanalysen

5.2 Fältinventering

Område 2 och 6 har besökts vid minst fyra tillfällen, två besök dagtid och två besök skymning/nattid. Det visade sig finnas ett flertal reproduktionslokaler inom både område 2 och 6. I detta resultatkapitel för fältinventeringen presenteras varje område för sig med sina tillhörande reproduktionslokaler. Varje område presenteras med bilder, lokalbeskrivning och artförekomst.

Område 2

I område 2 bedöms det finnas fem reproduktionslokaler, 1–5, figur 4.

Teckenförklaring

- Inventeringsområde
- Groddjur Reproduktionslokal
- Groddjur Potentiell vilo- och övervintringsplats

© Copyright

2024-09-03

Figur 4. Område 2 och 6 med tillhörande reproduktionslokaler samt vilo- och övervintringsplatser.

5.2.1 Reproduktionslokal 1

Figur 5. Reproduktionslokal 1.

Funna arter: Mindre vattensalamander

Tidigare funna arter från Artportalen: Obestämd groda noterat ägg 2016

Beskrivning

Det bedöms att det alltid finns vatten i dammen. Dammen omgärdas av ruderatmark och gräsmark, med en hel del invasiva arter. Kring dammen uppmärksammades både huggorm, skogsödla och vanlig snok vilka alla äter grodor. I dammens strandzon växer sälj, vass, kaveldun och björk. Dammen har god solinstrålning, utan någon direkt grund strandzon samt riklig strandvegetation.

Resultat

Inga grodor eller ägg påträffades i dammen. Då det sedan tidigare rapporterats in ägg fick denna damm extra besök men inga fynd av grodor kunde påträffas under 2024. Då det påträffats ägg i dammen sedan tidigare och åkergroda hade lagt ägg nedströms, cirka 200 meter från reproduktionsdamm kan det inte uteslutas att åkergroda även använder denna damm som reproduktionslokal. I maj påträffades mindre vattensalamander i lekdräkt.

Vilo- och övervintringsplatser bedöms finnas i området kring dammen men det finns inga tydliga strukturer som stenrösen eller död ved i området.

5.2.2 Reproduktionslokal 2

Figur 6. Reproduktionslokal 2.

Figur 7. Lekvattnet har en bred zon med omgivande blöt våtmark med endast några spridda låga träd.

Funna arter: Mindre vattensalamander och åkergroda

Tidigare funna arter från Artportalen: -

Beskrivning

Det bedöms att det alltid finns vatten i själva Trälbäcken. Trälbäcken som rinner från reproduktionslokal 1 rinner igenom reproduktionslokal 2. I reproduktionslokal 2 finns en variation av vattenmiljöer såsom den breda och djupa Trälbäcken, svämplan, samt små bäckar som letar sig bort från huvudfåran. I dessa mindre bäckar stod vattnet stilla och det var här gömt i vassen som det påträffades ägg. I detta område omgärdas Trälbäcken av gräsmark och en del enstaka träd. I strandzon växer sälg, vass, kaveldun och björk. Dammen har god solinstrålning, grund strandzon samt rikligt med strandvegetation.

Resultat

Under inventeringen i april påträffades spelande åkergroda samt ägg, vilket bedöms vara från åkergroda. Inga tidigare observationer har rapporterats in till Artportalen. I maj påträffades mindre vattensalamander i lekdräkt.

Vilo- och övervintringsplatser bedöms finnas i området kring Trälbäcken men det finns inga tydliga strukturer som stenrösen eller död ved i området.

5.2.3 Reproduktionslokal 3

Figur 8. Reproduktionslokal 3.

Funna arter: Åkergroda

Tidigare funna arter från Artportalen: -

Beskrivning

Vid besöket i april fanns det vatten i området men vid återbesöket i maj var hela området i princip uttorkat. Det finns två vattendrag på var sida om området som har våtmarkskaraktär med småvuxna träd och buskar. Växtligheten består främst av tuvor av gräs och halvgräs.

Resultat

Under inventeringen i april påträffades spelande åkergroda. Vid återbesöket i maj återfanns flera uttorkade äggklumpar samt yngel i små vattengropar som det finns en stor risk torkade ut. Omkring Trälbäcken syns det spår av att bäcken förändrats i sitt flöde med anledning av arbetet som skett i området, omkring reproduktionslokal 3 är vattendragen nygrävda och träd har avverkats i området. Dessa två faktorer kan ha lett till att hydrologin har förändrats i området och att det därmed inte finns tillräckligt mycket vatten kvar för att groddjuren ska kunna reproducera sig framgångsrikt varje år. Slutsatsen blir att området idag fungerar som en reproduktionslokal men det är osäkert om den kommer utgöra detta även i framtiden. Inga tidigare observationer har rapporterats in till Artportalen.

Vilo- och övervintringsplatser bedöms finnas i närområdet och det finns inga tydliga strukturer som stenrösen eller död ved i området.

5.2.4 Reproduktionslokal 4

Figur 9. Reproduktionslokal 4.

Funna arter: Vanlig padda, vanlig groda, större vattensalamander

Tidigare funna arter från Artportalen: -

Beskrivning

Det bedöms att det alltid finns vatten i dammen och Trälbäcken rinner igenom dammen. Dammen omgärdas av industrimark och gräs- och skogsmark. I dammens strandzon växer sälg, vass, kaveldun och björk. Dammen har god solinstrålning, grund strandzon samt riklig strandvegetation.

Resultat

Under inventeringen i april påträffades vanlig padda samt spelande vanlig groda. Dammen passar som reproduktionslokal för större vattensalamander och området fick extra besök samt, med tanke på dess storlek, extra tid för sök och z-håvning. Inga individer kunde identifieras men bedömningar är att de finns i dammen. Det finns flera habitatkvaliteter som större vattensalamander behöver. Dammen är en större permanent vattensamling med vattenväxter för äggläggning och en grund strandzon som passar till lek. Större vattensalamander påträffas i gitarrdammen cirka 250 meter därifrån. Inga tidigare observationer har rapporterats in till Artportalen.

Vilo- och övervintringsplatser bedöms finnas i närområdet och det finns inga tydliga strukturer som stenrösen eller död ved i området.

5.2.5 Reproduktionslokal 5

Figur 10. Reproduktionslokal 5.

Funna arter: Vanlig padda, vanlig groda, större vattensalamander och mindre vattensalamander

Tidigare funna arter från Artportalen: Ob. groda ägg

Beskrivning

Det bedöms att det alltid finns vatten i dammen och Trälbäcken rinner igenom dammen. Dammen omgärdas av industrimark samt gräs- och skogsmark. I dammens strandzon växer säl, vass, kaveldun och björk. Dammen har god solinstrålning, grund strandzon samt riklig strandvegetation. Dammen är stor men är mycket klar och det är lätt att se arter även långt ut i dammen.

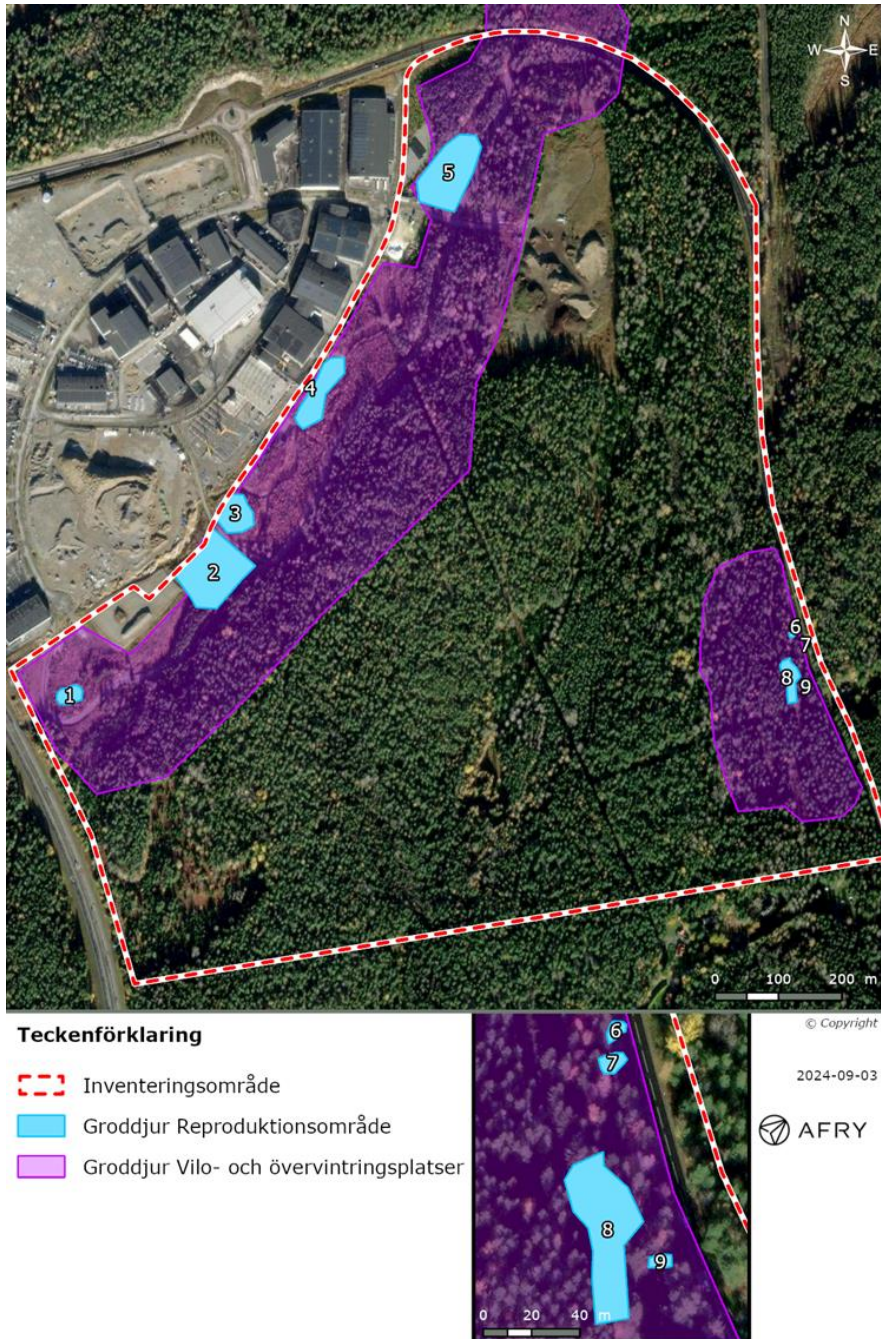
Resultat

Under inventeringen i april påträffades vanlig padda och spelande vanlig groda samt två brunrodor som vi inte hann identifiera innan de simmade i väg. En död större vattensalamander påträffades i april men i maj påträffades större vattensalamander i lekdräkt. Mindre vattensalamander i lekdräkt identifierades.

Vilo- och övervintringsplatser bedöms finnas i närområdet och det finns inga tydliga strukturer som stenrösen eller död ved i området.

Område 6

I område 6 finns 4 reproduktionslokaler, 6–9, figur 11.

Figur 11. Område 2 och inzoomad område 6 med tillhörande reproduktionslokaler samt vilo- och övervintringsplatser.

5.2.6 Reproduktionslokal 6 och 7

Figur 12. Reproduktionslokal 6 och 7

Funna arter: Mindre vattensalamander

Tidigare funna arter från Artportalen: -

Beskrivning

Det bedöms att det alltid finns vatten i dammen om än sinande under de varmaste delarna av sommarmånaderna. De bägge dammarna ligger cirka fem meter från Dalarövägen och omges i övrigt av skog. Det finns en del död ved i området, till exempel större fällda träd i dammarna. I dammens strandzon växer främst gräs, säv och en del barrträd. Dammen har måttlig solinstrålning och grund strandzon.

Resultat

Under inventeringen i april påträffades inga arter men vid inventeringen i maj påträffades mindre vattensalamander i lekdräkt i de båda dammarna. Inga tidigare observationer har rapporterats in till Artportalen.

Vilo- och övervintringsplatser bedöms finnas i närområdet men inte åt Dalarövägen till. Det finns inga tydliga strukturer som stenrösen eller död ved i området.

5.2.7 Reproduktionslokal 8

Figur 13. Reproduktionslokal 8

Funna arter: Mindre vattensalamander och åkergroda

Tidigare funna arter från Artportalen: -

Beskrivning

Det bedöms att det alltid finns vatten i dammen om än sinande under de varmaste delarna av sommarmånaderna. Dammen är långsmal och det finns inte någon direkt öppen vattenyta men dammen är mycket djupare än var det ser ut, minst en meter. Blandskog kantar dammen på alla sidor och själva dammen ligger i en glänta med god solinsytrålning.

Resultat

Under inventeringen i april påträffades spelande åkergrodor och i maj påträffades mindre vattensalamander i lekdräkt. Inga tidigare observationer har rapporterats in till Artportalen.

Vilo- och övervintringsplatser bedöms finnas i närområdet. Det finns inga tydliga strukturer som stenrösen eller död ved i området.

5.2.8 Reproduktionslokal 9

Figur 14. Reproduktionslokal 9

Funna arter: Åkergröda

Tidigare funna arter från Artportalen: -

Beskrivning

Det bedöms att det alltid finns vatten i dammen om än sinande under de varmaste delarna av sommarmånaderna. Dammen ligger mycket nära reproduktionslokal 8 närmre Dalarövägen. Det finns en del växtlighet i dammen som omges av gräsmark och barrträd.

Resultat

Under inventeringen i april påträffades ägg i vattnet och i maj påträffades åkergrödor i dammen. Inga tidigare observationer har rapporterats in till Artportalen.

Vilo- och övervintringsplatser bedöms finnas i närområdet men inte åt Dalarövägen till. Det finns inga tydliga strukturer som stenrösen eller död ved i området.

5.3 Vilo- och övervintringslokaler

För både grodor och salamandrar är området kring reproduktionslokalen, det så kallade hemområdet mycket viktigt. Exempelvis för unga individer som kommer upp på land och stannar kvar kring den fuktiga marken kring dammarna där de söker skydd, vilar och jagar.

Då det inte har gjorts en inventering i detta projekt av vart vilo-och övervintringslokaler finns, kan man följa länsstyrelsens Handbok för artskyddsförordningen del 1 – fridlysning och dispenser där det för åkergroda står att "som artens vilo-/övervintringsplats bör betraktas den lokala populationens hemområde runt lekdammen. Arealen varierar beroende på lokal men omfattar ofta 50–100 ha" och för större vattensalamander "Som artens vilo/övervintringsplats bör betraktas den lokala populationens hemområde runt lekdammen. Arealen varierar beroende på lokal men omfattar ofta 1–5 ha".

Dammarna och vattendraget i område 2 har påverkats starkt av bebyggelsen i Albyberg etapp 1 då vilo- och övervintringsplatser har försvunnit. De vilo- och övervintringsplatser som är utpekade i detta projekt är utpekade som potentiella vilo- och övervintringsplatser och beroende på bebyggelsen i området kan de behövas göras större så att inte groddjuren i dammarna inte påverkas negativt genom att exempelvis livsmiljö successivt försämrats.

6 Slutsats

Vid fältinventeringen visade det sig att flera av reproduktionslokalerna i respektive område var sammanhängande. Exempelvis rinner Trälbäcken från sitt utlopp i pumphuset igenom samtliga reproduktionslokaler på sin väg nordost ut ur inventeringsområdet under Dalaröälken. Det samma gäller område 6 där en bäck rinner under Dalarövägen, en bäck som kommer från dammen vid Skutans gård, in i inventeringsområdet och på sina ställen svämmar över och går ihop med diket så att det bildas flera vattenmiljöer som länkas samman.

Således går det inte att se isolerat på ett reproduktionsvatten eller damm i detta projekt utan man får se områdena i sin helhet då de vid eventuell påverkan kommer att påverka varandra.

I de fall där den planerade verksamheten riskerar påverka fridlysta arter negativt, exempelvis genom störning, skada eller att avsevärt förändra dess livsmiljö kommer arts specifika hänsynsåtgärder vara nödvändiga.

Inom Albyberg etapp 2 har det visat sig finnas arter som är skyddade av 4 a § samt 6§ artskyddsförordningen.

För mindre vattensalamander, vanlig groda och vanlig padda gäller:

6 § I fråga om sådana vilt levande kräldjur, groddjur och ryggradslösa djur som anges i bilaga 2 till denna förordning är det förbjudet att i den omfattning som framgår av bilagan

1. döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in exemplar, och
2. ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon.

Detta innebär att man i projektet måste sätta in lämpliga skyddsåtgärder eller göra anpassningar för att inte bryta mot 6 §.

Större vattensalamander och åkergroda omfattas av strikt skydd enligt 4 a § vilket betyder att:

4 a § Det är förbjudet att, i fråga om sådana vilt levande djurarter som har markerats med N eller n i bilaga 1,

- 1. avsiktligt fånga eller döda djur,*
- 2. avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödnings-, övervintrings- och flyttningsperioder,*
- 3. avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen, och*
- 4. skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.*

Förbudet gäller alla levnadsstadier hos djuren.

Den planerade verksamheten behöver antingen göra anpassningar som inte bryter mot 4 a § eller visa att det är möjligt att göra skyddsåtgärder för att förebygga att artens fortplantningsområde eller viloplats förlorar sin kontinuerliga ekologiska funktion eller på annat sätt bryter mot någon av punkterna i 4 a §. Detta arbete kan hanteras i en artskyddsutredning eller i ett artskyddssamråd. Kan verksamhetsutövaren inte visa detta krävs en dispens enligt 14 § artskyddsförordningen.

7 Referenser

AFRY, (2023). *Naturvärdesinventering Albyberg etapp 2*. Beställare: Haninge kommun.

Andrén, C. (2024). *Grod- och kräldjur. Våra svenska arter och dess bevarande*. Naturcentrum AB och Korsviken Natur 2024.

Bina, P. (red.) 2015. *Grodans år. Faunaväxteriet uppmärksammar Sveriges groddjur Amphibia*. ArtDatabanken SLU, Uppsala

Länsstyrelsen Stockholms län. Utsök i webbGIS <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=d1b3761e5e944f129a698acc7e7ed183>

Länsstyrelsen Stockholms län. Åtgärd i naturmiljön.
<https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/natur-och-landsbygd/aktiviteter-och-atgarder-i-naturen/atgard-i-naturmiljon.html#:~:text=Blanketter-,N%C3%A4r%20ska%20du%20anm%C3%A4la%20om%20samr%C3%A5d%3F,omr%C3%A5den%20C%20inte%20bara%20skyddade%20omr%C3%A5den.>

Naturvårdsverket, 2024. Utsök i kartverktyget "Skyddad natur".

Naturvårdsverket (2009). *Handbok för artskyddsförordningen Del 1 – fridlysning och dispenser, handbook*, 2009:2 • UTGÅVA 1

Naturvårdsverket (2005). *Inventering och övervakning av större vattensalamander 1*, Version 1:0: 2005-04-21.

Naturvårdsverket (2010). *Manual för uppföljning i skyddade områden – Skyddsvärda däggdjur, samt grod- och kräldjur*. Dnr 3 10 -5 279 - 05 N S

Sveriges geologiska undersökning, SGU (u.å.). <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-berg-50-250-tusen.html> [2024-05-02]

SFS 2007:845. Artskyddsförordning.

Skogsstyrelsen, 2024. Utsök i kartverktyget "Skogens pärlor" och "Skogliga grunddata".

SLU Artdatabanken, 2024. Sökning groddjur

VISS, 2024. Utsök i kartverktyget "Vattenkartan". <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=abcfab643f0f407284431e9f9a87f84d>